

Moliere, Jean-Baptiste Poquelin

Ἀμφιτρούων (Amphitryon)

Μετάφραση: Ἰωάννης Γ. Φραγκιάς

Ἔστια, (Ἀθήνα)

τμ. 4, ετ. Β', τχ. 104, 25 Δεκέμβριος 1877, σ. 827-829

Πρὸ μικροῦ ἐξεδόθη ἐν Σύρῳ, ὑπὸ τοῦ κ. Ἰωάννου Γ. Φραγκιᾶ, ἐπιτυχεστάτη ἔμμετρος καὶ ἐλευθέρα μετάφρασις τῆς γνωστῆς κωμωδίας τοῦ Μολιέρου «ὁ Ἀμφιτρώων», ἐξ ἧς ἀποσπῶμεν τὰ ἐπόμενα τεμάχια. Σημειοῦμεν δὲ χάριν τῶν μὴ γνωριζόντων τὴν κωμωδίαν ταύτην, ὅτι ἐν τῇ ἐπομένῃ σκηνῇ ὁ Σωσίας, ὑπηρέτης τοῦ Ἀμφιτρώωνος, βασιλέως τῶν Θηβῶν, ἀποστέλλεται παρ' αὐτοῦ πρὸς τὴν σύζυγόν του Ἀλκμήνην, ἵνα τῇ ἀναγγείλῃ τὴν κατὰ τῶν Τηλεβόων νίκην του καὶ τὴν προσεχῆ εἰς Θήβας ἐπάροδόν του. Σ. τ. Δ.

ΕΚ ΤΟΥ ΑΜΦΙΤΡΩΩΝΟΣ

ΣΩΣΙΑΣ

Τίς εἶ ; εἴμ' ἐξοχώτατοι, ὅλου τοῦ κόσμου φίλος!
 Ἄ ! τρέμω ὅλος ἄν λαγός, μόλις πηδῆση ψύλλος.
 Ἄμ' εὐμορφῆ εἶναι αὐτὴ ἡ φρονιμάδα τώρα,
 νὰ περιφέρεται κἀνεὶς ἔς τοὺς δρόμους τέτοιαν ὥρα ;
 Ὡ ; τόσο ὁ ἀφέντης μου παίρνει τιμαῖς καὶ δίδει,
 καὶ ὅμως παίζει εἰς ἐμὲ πολὺ κακὸ παιγνίδι.
 Ἄν ἦτο πλέον εὐσπλαγχνός ὀλίγον, ἴσα ἴσα
 ποτὲ του δὲν θὰ μ' ἔστελλε μέσα σὲ τέτοια πίσσα.
 Πολὺ καλὸ ! ἤθελσε νὰ ἔλθω κ' ἱστορήσω
 ταῖς νίκαις του, καὶ νὰ εἶπῶ πῶς ἔρχεται ὑπίσω·
 γιὰτὶ δὲν ἐπερίμενε νὰ ἔξημερώσ' ἡ ἡμέρα ;
 Ἄλλοίμονο, Σωσία μου ! ἔτσι τὰ φέρν' ἡ σφαῖρα·
 πάντ' ἀπὸ κάτω ἀπ' τὸν ζυγὸ κ' ὅσο κἀνεὶς δουλεύει
 μεγάλους, μεγαλείτερα κ' ἡ μοῖρα τὸν παιδεύει.
 Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄρχοντες, ποὺ λές, καὶ οἱ μεγάλοι,
 θέλουν τὰ πάντα δι' αὐτοὺς νὰ κλίνουν τὸ κεφάλι.
 Μὰ εἶν' αὐγὴ, μεσάνυχτα, φυσάει, ψυχάλιζει,
 μὰ εἶναι ζέστη, ἡ βροχὴ, βροντάει καὶ χιονίζει·
 δὲν τοὺς ἐγγίζει τέσσαρα ! κ' ἂν σκάσης κ' ἂν πλαντάξης,
 διέταξαν ; ὡσάν πουλὶ ἀνάγκη νὰ πετάξης.
 Εἴκοσι χρόνων τακτικῆ, πιστὴ ὑπηρεσία,
 ὡς νὰ μὴν ἔγινεν, ἐνῶ μὴ ἰδιοτροπία
 εἰς τὰ καλὰ καθούμενα μικρὴ τῆς κεφαλῆς των,
 σοὺ ρίχνει ὅλο τὸ βαρὺ χαλάζι τῆς ὀργῆς των.
 Ἄλλὰ καλὰ νὰ πάθωμε ! διότι μᾶς μαγεύει
 ἡ κούφια δόξα, νὰ ῥωτοῦν :— Ποιὸν κύριον δουλεύει
 ὁ τάδε ;— Ἐναν ἄρχοντα ! Ἐνα ἕψηλὸ κεφάλι !—
 καὶ φθάνει μόνον εὐτυχεῖς νὰ μᾶς θαρροῦν οἱ ἄλλοι.
 Καμμιά φορὰ ἐρχόμεθα εἰς τὰ συλλογικά μας
 καὶ κόπτομεν τὰς σχέσεις μας ἀπὸ τἀφεντικά μας·
 μὰ ἔλα πάλι ποῦ θαρρεῖς, ὅτι μᾶς μαγνητίζει
 ἡ ὄψι των. . . τοὺς βλέπομε, καὶ ἡ καρδιὰ γυρίζει.
 Φθάνει νὰ ποῦν : «Σωσία μου», καὶ γίνεσαι ὄρνιθι·
 καὶ νὰ μᾶς πάλι ἀπ' τὴν ἀρχὴ, τὸ ἴδιο παραμῦθι !
 Ἄ ! τέλος πάντων ἔφθασα. Θαρρῶ πῶς διακρίνει
 τὸ μάτι μου τὸ σπῆτί μας, κ' ὁ φόδος μου μ' ἀφίνει.
 Χρειάζετ' ὅμως νὰ σταθῶ καὶ νὰ προμελετήσω
 πῶς θὰ τὰ πῶ ὅλα αὐτὰ ποῦ θὰ ἐξιστορήσω.
 Εἰς τὴν κυρὰ ἄν ἦρωας πρέπει νὰ κάμω φρίκη·
 θὰ παραστήσω ζωηρὰ τὴ μάχη καὶ τὴ νίκη.
 Μὰ στάσου δὲ, πῶς διὰβόλο θεὸ νὰ τὰ καταφέρω,
 ἀφοῦ δὲν ἤμουν ἐμπροστὰ καὶ δὲν τὰ καλοξέρω ;
 Ἄ ! δὲν πειράζει· λές σπαθιά, ἀσπίδαις, βάρπταις, κόπταις,
 καὶ φαίνεσαι ἄν μάρτυρας, κατὰ ποῦ λέν, αὐτόπτης.
 Ἐπειτα, πῶτοι ἔγραψαν καὶ εἶπαν ἱστορίας
 ἀπὸ μακρῶν, γιὰ πόλεμο καὶ μάχαις κ' ἐκστρατείας !
 Ἄλλὰ ὡς τόσο μὴ φορὰ ἄς τὸ ξαναπερῶσω
 τὸ μάθημα, μήπως τυχὸν συμβῆ καὶ τὸ ξεγᾶσω.
 Ἄς ποῦμε πῶς ὁ θάλαμος εἶναι αὐτός· ἐμφαίνω,
 ἄν παλληκάρι χαϊρετῶ καλοαναθρεμμένο.
 Ἄς ποῦμε τὸ φανάρι μου πῶς εἶναι ἡ Ἀλκμήνη,
 καὶ πῶς ἀρχίζω νὰ μιλῶ ἄς ποῦμε, πρὸς ἐκείνη.
 (Ἀποθίβει τὸν λόγον χαμοῖ).

— «Κυρία, ὁ ὑμέτερος ἀγαπητὸς συμβίω
καὶ ὁ ἡμέτερος λαμπρὸς ἀφέντης Ἀμφιτρώων. . .
(Λαμπρὰ ἀρχὴ! ἀμ' τί θαρρεῖς;) φιλεῖ καὶ χαιρετᾷ σας.
Μὲ πλήρη τὴν ἐνθύμησι ἀπὸ τὰ θέλητρά σας,
τουτέστι τὰ ὑμέτερα, μὲ ἔκλεξε πρὸ πάντων,
νὰ ἔλθω καὶ νὰ σὰς εἰπῶ τὴν νίκην τῶν συμβάντων.»

— «Καλὸ 'ς τον τὸν Σωσία μου! καλὲ τί εὐτυχία!
πῶς χαίρομαι ποῦ ὕψιστες ὀπίσω μὲ ὑγεία!»

— «Κυρία, εἶναι δι' ἐμὲ τιμὴ πολὺ μεγάλη
ζηλεύσουν τε καὶ θὰ φθονοῦν τὴν τύχην μου οἱ ἄλλοι.»
(Ψυχῆ μου! τί ἀπάντησι!) — «Πῶς ἔχει 'ς τὴν ὑγείαν
ὁ φίλατος;» — «Καθάπερ, (ὦ!) ὡσάν ἀνὴρ μ' ἀνδρίαν,
ὄπερ ἢ δόξα τοιγαροῦν φρουρεῖ 'ς ὅλα τὰ μέρη.»

— «Ἄ! μέλι, μέλι, τί θὰ πῆ ὅταν κἀνένας ξέρη!»
— «Καὶ πότε δὲ, «Σωσία μου, ὀπίσω θὰ κοπιῶ
μὲ τὸ καλὸ, νὰ τὸν ἰδῶ καὶ νὰ μ' ἀναγαλλιᾶσθαι;»

— «Κυρία, τὸ ταχύτερον νὰ ἐπιστρέψῃ μέλλει,
ἀλλ' ὄχι οὕτω γρήγορα οἷον ποθεῖ καὶ θέλει!»
(Ἄ!) — «Πῶς τὰ 'καλοπέρασε 'ς τὴν τύχην τοῦ πολέμου;
τί λέγει τώρα; πῶς περνᾷ; ἔλα, παράστησέ μου.»

— «Ὀλίγα λέγει, πλὴν ἀλλὰ, κυρία, πράττει πλεον,
καὶ σπαρταροῦσιν οἱ ἐχθροὶ 'σάν δίκην ὄψαριν.»
(Τί διαβολοεὐγένειαις ποῦ σοῦ ταῖς ξετροπῶν!)

— «Καὶ οἱ ἀνάρταίς; λέγε μου.» — «Κάνεις, σὰς βεβαιῶν,
τὴν ἡμετέραν μας ὁρμὴν ἐμπόρεσε νὰ στήσῃ.

Νῦν κατεκόψαμεν αὐτοὺς καὶ ἔχουν καταντήσει
τεμάχια, οἷον φακὰς ἀπὸ τὰς λεπτοτέρας,
τουτέστι χάμω κοίτονται τοὺς παίρνει ὁ ἀέρας.

Ὁ ἀρχηγὸς των ἔπεσε Πτερίλαος, τὸν εἶδα
νεκρὸν, ἐκυριεύθηκα καὶ ἡ Τηλεβοῖδα.

Ἐκόψαμεν, ἐκάψαμεν, καὶ τὸ ὅποσον τώρα,
ἀπὸ τὰς νίκας μας παντοῦ ἀντιλαλεῖ ἡ χώρα.»

— «Καλὲ καὶ ποιὸς θὰ τῶλεγε; Ἄ! τί ἐπιτυχία;

Ἔλα, παράστησέ μου τα λεπτομερῶς, Σωσία.»

— «Κυρία, προθυμότητος καὶ δίκως νὰ φουσκώσω
ἐκ τῆς τιμῆς, μίαν εἰκὼν ἐξαίρετον θὰ δώσω
τῆς ἡμετέρας νίκης μας ἀμέσως. Φαντασθῆτε
λοιπὸν, κυρία μου, λοιπὸν, ὅτι ἐνθάδε κεῖται
ἡ πόλις τῆς Τηλεβοῖς,

(Ὁ Σωσία; σημειοὶ τὰ μέρη ἐπὶ τῆς χειρὸς τοῦ ἢ ἐπὶ τοῦ ἰδαίου).

διότι εἶναι πόλις,

ὡσπερ ἡ Θῆβα, καὶ σχεδὸν δὲν διαφέρει μόλις.

Ὁ ποταμὸς εἶναι λοιπὸν ἐκεῖ, ὑποθετέον

ἡμεῖς ἐστήσαμεν λοιπὸν ἐδῶ ἕνα ὠραῖον

στρατόπεδον, οἱ δὲ ἐχθροὶ λοιπὸν εἰς μυριάδας

ἔπασσαν ὅλον τὸ λοιπὸν κενὸν τῆς πεδιάδας.

Εἰς ἕνα ὕψωμα λοιπὸν ἦτο τὸ περικλόν τους,

ὑποθετέον ἐδῶν, καὶ ἐκεῖ τὸ ἵππικόν τους,

ὑποθετέον ἐκεῖδ'α. Λοιπὸν, ἐτοιμασθῆτε,

κυρία μου, ν' ἀκούσετε χωρὶς νὰ φοβηθῆτε.

Οἱ πάντες τότε τοὺς θεοὺς, κυρία, δεηθέντων,

καὶ προσφερθέντων θυσιῶν, διαταγῶν δοθέντων,

ὀπλων λαμπόντων καὶ πολλῶν τὰ δόντια των τριζόντων,

καὶ τῶν ἀλόγων εἰς τὴν γῆν τὰ πόδια των κτυπώντων

χρημετιζόντων καὶ λοιπὰ, ἐδόθη τὸ σημεῖον.

Ἦτο λοιπὸν ὁ καθ' αὐτὸ σκοπὸς τῶν ἐναντίων

νὰ μᾶς διώξουν ὄπισθεν, καθὼς ὑποθετέον,

καὶ ἔστειλαν ἀπάνω μας τρεῖς οὐλαμοὺς ἵππεων

ἀλλὰ τοὺς ἀπεδείξαμεν πῶς δὲν θὰ τὸ πασχάσουν,

καὶ ἰδοὺ πῶς τοὺς ἐκάμαμεν τῶνόντις νὰ τὰ χάσουν.

Νά τὴν ἐδῶ ἡ ἐνδοξὴ ἐμπροσθοφυλακὴ μας,

νὰ οἱ καλοὶ τοῦ Κρέοντος τοξόταις καὶ ἰδιόκοι μας,

καὶ νὰ τὸ κέντρον τοῦ στρατοῦ μὲ γυμνωμένη σπάθη...»

(Ἀκούεται μικρὸς τις θόρυβος).

Σταθῆτε, καὶ τὸ κέντρον μου θαρρῶ πῶς θὰ τὴν πάθῃ.

Μοῦ φαίνεται πῶς ἤκουσα ὅσαν ταραχὴν, ὅσαν βῆμα.

[Ἀκολουθῶς ὁ Ἐρμῆς, φέρων τὴν μορφὴν τοῦ Σωσίου, ἐ-
ξέρχεται τῆς οἰκίας τοῦ Ἀμφιτρώωνος, συναντᾷ τὸν Σω-
σίαν, πείθει αὐτὸν ὅτι ἀπατάται νομίζων ὅτι εἶνε ὁ ὑπὲρ-
της τοῦ Ἀμφιτρώωνος καὶ ἐλευσὶν τὸν δέρει καὶ ἐμποδίζει
νὰ ἐκτελέσῃ τὴν διαταγὴν τοῦ κυρίου του.]

* *

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Ἐλθὲ πλησίον, κάθαρμα, ἐλθὲ νὰ σὲ θαυμάσω.

Ἠξεύρεις ἄρα, πίθηκε, πῶς διὰ νὰ σοῦ σπάσω

τὰ κόκκαλα ἀσθάνομαι θερμὴν ἐπιθυμῶν,

φθάνει ν' ἀκούσω νὰ εἰπῆς ψευδῆ ἀπολογία;

ἡξεύρεις ὅτι τὸν θυμὸν αὐτὸν διὰ νὰ σβύσω
ράβδον χρειάζομαι ἀπλὴν διὰ νὰ σὲ στολίσω;

ΣΩΣΙΑΣ

Ἄφου τὴ ψαλμωδία σου σὲ ἤχο ἀγριεμμένο
ἀρχινησες, ἀφεντικὸ, δὲν λέγω γρῶ, σωπαίνω
'ς αὐτὰ δὲν καταπιάνομαι, καὶ ὄχλης δίκιο πάντα.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Θαρρεῖς λοιπὸν, ἀνόητε, ὡς ἀληθῆ συμβάнта
πῶς θὰ πιστεῦσ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς μύθους τοὺς ὀποίους
διὰ τὸ ὑπερφυσικὸν ἀποκαλῶ γελοίους;

ΣΩΣΙΑΣ

Καθόλου! εἶμαι δουλὸς σου κι' ἀφεντικὸ μου εἶσαι:
λέγω λοιπὸν πῶς ἔγινεν ὅ,τι εὐαρεστεῖσαι.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Ἄς ἦναι! κατὰ τὸ παρὸν ἀφίνω τὴν ὀργὴν μου
εἰπέ, πῶς δὲν ὑπήκουσας εἰς τὴν διαταγὴν μου;
τὴν σύζυγόν μου πρὶν ἰδῶ, ἐδῶ θὰ σταματήσω,
ἵνα τὸ αἶνιγμα αὐτὸ ποῦ λέγεις ἐξηγήσω.
Φέρε λοιπὸν τὰ πράγματα εἰς τὴν ἐνθύμησίν σου
κι' εἰπέ τὸ πᾶν λεπτομερῶς, ἂν θέλῃς τὴν ζωὴν σου.

ΣΩΣΙΑΣ

Πολὺ καλὰ, εἶμ' ἔτοιμος· μὰ πρὶν νὰ τ' ἀρχινησῶ,
γιὰ κάθε ἐνδεχόμενον, μιὰ χάρι θὰ ζητήσω.
Ἦές μου πῶς θές νὰ σοῦ τὴν πῶ αὐτὴ τὴν ἱστορία;
Θές νὰ τὴν πῶ, ἀφεντικὸ, μὲ εὐσυνειδησία,
ἢ ὅπως εἶναι 'ς τοὺς ψηλοὺς ἀρχόντους ἡ συνήθεια;

Ὅπου θὰ πῆ, θές νὰ τὰ πῶ μὲ ὄλη τὴν ἀληθεία,
ἢ μὲ τὰ κομπλιμέντα τους καὶ μ' ὄλο τους τὸ λούσο;

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Ὅχι· ζητῶ τὸ ἀληθές συμβεβηκὸς ν' ἀκούσω.

ΣΩΣΙΑΣ

Καλὰ, εἴμεθα σύμφωνοι. Λοιπὸν ἐρώτησέ με.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Χθὲς ὅτε σὲ διέταξα νὰ μεταβῆς, εἰπέ με. . .

ΣΩΣΙΑΣ

Ἄ! ἔφυγα μὲ σύννεφα καταμελανωμένα,
κι' ἐβλαστημοῦσ' ἀφεντικὸ, χίλιας φοραῖς ἐσένα,
τὴν ὥρα ποῦ ὄρισκόμουνε καὶ τὴ διαταγὴ σου.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Πῶς; ἄλλοι!

ΣΩΣΙΑΣ

Ἄφεντικὸ, φθάνει μιὰ συλλαβὴ σου,
καὶ τὸ γυρίζω 'ς τῆς ψευτιάς ὡς ποῦ νὰ πῆς κρομμύδι.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Ἴδου τί πίστιν εἰς αὐτοὺς πρέπει κάνεις νὰ δίδῃ!

Ἄς ἦναι· καὶ τί ἔπαθες θαδίζων εἰς τὸν δρόμον;

ΣΩΣΙΑΣ

Σὲ κάθε πέτρα π' ἔβλεπα φοφοῦσ' ἀπὸ τὸν τρόμον.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Δειλέ! δειλέ!

ΣΩΣΙΑΣ

Μὰ 'ξέρεις τί, ἀφεντικὸ; Ἡ φύσις
ἐμοίρασε χίλιων εἰδῶν εἰς τοὺς ἀνθρώπους κλίσεις.
Οἱ ἄλλοι, ὅπου κίνδυνος, νὰ τους κι' αὐτοὶ 'ς τὴ μέσῃ
ἐμένα ἢ ἀσφάλεια ξεχωριστὰ μ' ἀρέσει.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Φθάσας ἐδῶ. . .

ΣΩΣΙΑΣ

Ἄ! ἔκρινα καλὸ νὰ σταματήσω
ἀπ' ἔξ' ἀπὸ τὸ σπῆτί μας, νὰ ξαναμελετήσω
μὲ ποῖο ὕφος θὰ σταθῶ ἐμπρὸς εἰς τὴν κυρία,
γιὰ νὰ εἰπῶ τῆς νίκης μας τὴν ἐνδοξὴ ἱστορία.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Ἐπειτα;

ΣΩΣΙΑΣ

Ἐνα σκάνδαλο ξεφύτρωσεν ἐμπρὸς μου.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Τίς;

ΣΩΣΙΑΣ

Ὁ Σωσίας, ὁ ἐγώ, ἕνας ἀντίζηλός μου,
ὅπου τὸν ἔστειλες ἐσὺ ἀπ' τὸ στρατόπεδόν σου,
τὴ μάχη καὶ τὴ νίκην μας νὰ πῆ 'ς τὴ σύζυγόν σου.

ἔπου ὅλα μας τὰ μυστικά τὰ ἔξερει ἓνα ἓνα,
ἄν καλῆ ὥρα τώρα ἔγω ὅπου μιλῶ μ' ἐσένα.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Τί παραμύθια εἶν' αὐτά!

ΣΩΣΙΑΣ

Δὲν εἶναι παραμύθια,
ἀφεντικό· εἶν' ἡ σωστή, ἡ καθαυτὸ ἀλήθεια.
Λοιπὸν αὐτός μου ὁ ἐγὼ καὶ πεῖθ' ἐγώτερός μου,
ἀπ' ἐξ' ἀπὸ τῆ θύρα μας εὐρέθηκεν ἔμπρός μου.
Ὅρκίζομαι, ἀφεντικό, τὰ μάτια μου νὰ χάσω,
πῶς ἤμουν εἰς τὸ σπητί μας ἀκόμα πρὶν νὰ φθάσω.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Εἰπέ με, σὲ παρακαλῶ, ποῦ διάβολον ἐκβάλλεις
αὐτὰ τὰ φλυαρήματα ἔπος κάθεται καὶ ψάλλεις;
Μὴν εἶδες κἀνὲν ὄνειρον; μὴν εἴσαι μεθυσμένος;
παίζεις, ἀχρεῖε, ἢ τυχὸν εἴσαι δαιμονισμένος;

ΣΩΣΙΑΣ

Ἐγὼ εἶμ' ἄνθρωπος τιμῆς, τὸ λόγο μου σοῦ δίνω,
τὸ πρᾶμμα ὅπως ἔγινε πῶς σοῦ τὸ παραστήνω.
Σοῦ λέγω πῶς, νομίζοντας πῶς εἶμαι μοναχός μου,
ἔξαφνα εἶδα νὰ φανῆ καὶ ἄλλος ἑαυτός μου·
πῶς ἀπ' αὐτὰ τὰ δῶ ἔγω, τὰ ζηλοφθονεμμένα,
τὸ ἐν εἶναι ἔς τὸ σπητί σου, τᾶλλο κοντὰ ἔς ἐσένα·
λέγω πῶς τὸ ἔδω ἔγω ἤλθε κοπιασμένο
κ' εὐρήκε τᾶλλο τὸ ἐγὼ γερὸ, ξεκουρασμένο,
καὶ ἄλλο δὲν τοῦ ἔλλειπε γιὰ νὰ διασκεδάσῃ,
παρὰ κέντ' ἔξη κεφαλαῖς καὶ ράχαις γιὰ νὰ σπάσῃ.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Ὅμολογῶ πῶς πρέπει τις νὰ ἔχη ὀχυμασίαν
ὑπομονὴν, πραύτητα καὶ ἀνεξικακίαν,
διὲν ν' ἀκούῃ, ὡς ἐγὼ, μετ' ἡῶς παρομοίου,
τὰ τερατολογήματα θεράποντος ἀχρείου.

ΣΩΣΙΑΣ

Ἄν τὸ γυρίσης ἔς τὸ θυμὸ, ἀφεντικό, πετάει
ὄλ' ἡ ἀλήθεια ἄν πουλί, καὶ ἡ ψευτιά ῥαχινάει.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Οὐδὲλως· θέλω ἀπαθῶς καὶ πάλιν σ' ἐρωτήσῃ·
τὸ ὑπεσχέθην· ἀλλ' εἰπέ ἐν πλήρει συνειδήσει,
εἰς ταύτην τὴν ἀλλόκοτον ἔπος λέγεις ἱστορίαν,
εὐρίσκεις πιθανότητα ὁ ἴδιος κάμμιν;

ΣΩΣΙΑΣ

Ἄ! ὄχι· ἔχεις δίκαιο· ἓνα τοιοῦτο πρᾶμμα
ὅποιος τ' ἀκούσ' ἀφεντικό, θὰ πῆ πῶς εἶναι θᾶμμα
ἀπίστευτο, παράξενο, ἐξ' ἀπὸ κάθε νόμο,
κ' ὅμως αὐτὸ ἐγένηκεν ἔδω ἔς αὐτὸ τὸ δρόμο.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Πλὴν τότε πῶς ἐπίστευσας καὶ σὺ; μὲ τίνα τρόπον;
ΣΩΣΙΑΣ

Μὰ οὐτ' ἐγὼ τὸ πῆστεψα χωρὶς μεγάλου κόπον.
Ἐγὼ διπλός; ἐσάστισεν εὐθὺς τὸ λογικό μου
κ' ἀγύρτην θεωώρησα αὐτὸ τὸν ἑαυτό μου·
μὰ τέλος μὲ ἀνάγκασε νὰ γνωρισθῶ μ' ἐμένα,
κ' εἶδα πῶς ἦταν ἐγὼ, σωστὰ καὶ τιμημένα.
Εἶν' ἀπαράλλακτα μ' ἐμὲ ὁ ἄπιστος πλασμένος·
κομψός, λεβέντης, εὐγενὴς καὶ καλοκαμωμένος·
εἰς ἓνα λόγον, οὐτε μὶς, μὶς τρίχα δὲν ἀλλάζει·
ἄν δὲ σαλαγματῆται νεροῦ ποῦ ἡ μὴ τὴν ἄλλη μοιάζει.
Ἄ! ἄν δὲν εἶχε μοναχὰ τὸσο βαρὺ τὸ χέρι,
θὰ εἶχα εὐχαρίστησι μὲ ἓνα τέτοιο ἄταϊρι.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Τὴν τόσην μου ὑπομονὴν ἢ γῆ θὰ τὴν κηρύττῃ.
Πλὴν τέλος πάντων, ἄθλιε, εἰσῆλθες εἰς τὸ σπητί;

ΣΩΣΙΑΣ

Τί; σπητί; ἄν ἐμβῆκα ἔγω; Ἄν εἶχα τύχη κ' ἄλλη!
Μπὰς κ' ἀπὸ λόγια ἐπαίρνα ὀαρρεῖς εἰς τὸ κεφάλι;
Δὲν ἤλθω καὶ ἐστάθην ἀκίνητος ἔμπρός μου
κ' ἐμπόδισα ἔς τὸ σπητί μας νὰ μῆ ὁ ἑαυτός μου;

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Σὺ; πῶς;

ΣΩΣΙΑΣ

Μ' ἓνα μπαστοῦνί μου χονδρὸ χονδρὸ ἔς τὸ χέρι,
ὅπου ἀκόμ' ἢ ράχι μου τί τράβηξε τὸ ἔξερει.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Σ' ἔδειραν;

ΣΩΣΙΑΣ

Βέβαια.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Καὶ τίς;

ΣΩΣΙΑΣ

Ἐγώ.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Πῶς! σὺ ἐδάρης;

ΣΩΣΙΑΣ

Μὰ ὄχι ἀπὸ τὸ ἔδω ἐγὼ, ἀλλέως μὴ τὸ ἴαρος,
μ' ἀπ' τοῦ σπητιοῦ ὅπου κτυπᾷ ἄν κόπανος, στοχάσου!

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Ὁὐ! νὰ χαθῆς ἐσὺ κ' αὐτὰ τὰ κορακιστικά σου.

ΣΩΣΙΑΣ

Δὲν εἶναι κορακιστικά τὰ λόγια τὰ δικά μου·
λέγω πῶς τᾶλλο τὸ ἐγὼ ποῦ βρέθηκ' ἔμπροστά μου,
ἀπ' τὸ ἐγὼ ποῦ σοῦ μιλεῖ ἔχει μεγάλη χάρι·
ἔχει τὸ χέρι του βαρὺ καὶ εἶναι παλληκάρι.
Μάρτυρας εἶν' ἡ ράχι μου κ' ἄς πῆ ἐν συνειδήσει,
μὲ τί θεοκαταίεταίς τὴν ἔγω χαιρετίσει.
Καλὲ τί λές, ἀφεντικό! Θεὸς νὰ σὲ φυλάγῃ,
νὰ πέσης μὶς φορὰ καὶ σὺ ἔς τοῦ ξύλου μου τὸ πλάγι.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Ἐμπρός! δὲν εἶδες τὸ λοιπὸν τὴν σύζυγόν μου;

ΣΩΣΙΑΣ

Πάλι!

Ὅχι, σοῦ λέγω.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Διατί;

ΣΩΣΙΑΣ

Γιὰ μὴς ἑφορμὴ μεγάλη.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Τίς ἤλθε καὶ σ' ἐμπόδισε, κακοῦργε; ἐξηγήσου.

ΣΩΣΙΑΣ

Πόσαις φοραῖς θεὸς νὰ τὸ πῶς; γιὰ πές μου ἔς τὴ ζωὴ σου.
Ἐγὼ, σοῦ λέγω, τὸ ἐγὼ τὸ δυνατότερό μου·
τᾶλλο ἐγὼ ποῦ ἔφραξε τὴ θύρα ἔς τὸ ἐγὼ μου·
τᾶλλο ἐγὼ τὸ τρομερὸ, ποῦχει βαρὺ τὸ χέρι·
τᾶλλο ἐγὼ, ὅπου ἐμὲ δὲν θέλει νὰ μὲ ἔξερῃ·
τᾶλλο ἐγὼ, ποῦ μ' ἔδειρε καὶ ὅπου μὲ ζηλεύει·
τᾶλλο ἐγὼ, ποῦ ἔς τὸ θυμὸ ἔμπροσθ' ἐν χωρατεύει·
τᾶλλο ἐγὼ μου τοῦ σπητιοῦ, ποῦ εἶναι παλληκάρι,
τᾶλλο ἐγὼ, ποῦ ἔδειξε ἔς ἐμὲ τὸ φοβητοσύνη
τί θὰ εἴπῃ παλληκάρια μὲ ἄλφα καὶ μὲ βῆτα·
τᾶλλο ἐγὼ ποῦ μ' ἔκαμε ἀπὸ τὸ ξύλο πῆτα.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Θὰ ἔπιεν, ὡς φαίνεται, καὶ τὸ πολὺ ποτόν του,
ἐσύγχισε τὴν μνήμην του καὶ τὸν ἐγκέφαλόν του.

ΣΩΣΙΑΣ

Νὰ κρεμασθῶ ἀνάποδα ἄν ἦπια τίποτ' ἄλλο
ἀπὸ νερό!

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Τότε λοιπὸν δὲν μένει ν' ἀμφιβάλλω,
ὅτι θὰ εἶδες ὄνειρον δυσάρεστον τοιοῦτο,
καὶ τόσον θὰ σ' ἐτρόμαξε τὸ ὄνειρόν σου τοῦτο,
ὥστ' ἐκλαμβάνων πράγματα αὐτὰς τὰς ὀπτασίας,
τὰς παριστάνεις εἰς ἐμὲ ὡς τὸσας ἀληθείας.

ΣΩΣΙΑΣ

Δὲν ἔμειναν μιτῆ στιγμή τὰ μάτια μου κλεισμένα·
εἶμαι πολὺ ἔξυπνός ἐγὼ ὅπου μιλῶ μὲ σένα·
ἦταν ἔξυπνός καθὼς ἐγὼ κ' ὁ ἄλλος ὁ Σωσίας
ἄν μου ταῖς ἔβρεξε.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ

Ἄρκετ! δὲν θέλω φλυαρίας.
Ἐλθὲ μαζῆ μου καὶ σιγῶν ἐκτέλει πᾶν μου νεῦμα.
Ἄ! φθάνει πλέον· ἀρκετὰ μ' ἐξάλισας τὸ πνεῦμα,
κ' εἶμαι τρελλός μ' ὑπομονὴν ἀκούων τὰς γελοίας
αὐτὰς ἐνός θεράποντος φαντασιοκοπίας.

ΣΩΣΙΑΣ

καὶ ἰδὲν

Εἶσαι μικρός; ὅ,τι κ' ἄν πῆς πεντάρα δὲν ἀξίζει·
μεγάλος εἶσαι; ὅ,τι κ' πῆς βασιλείο ζυγίζει.